

[Ministeren for offentlige arbejder.]

er den billigste, ud fra nogle tilfældige taksteksempler, og jeg skal senere vende tilbage til en omtale af det ærede medlems argumentation for statsdriftens fordele ud fra disse taksteksempler.

Til den af det ærede medlem hr. Aksel Larsen fremførte redegørelse for den historiske udvikling i telefonkoncessions-spørgsmålet skal jeg kun bemærke, at problemerne i forbindelse med en opsigelse af samtlige telefonkoncessioner er så store, at selv om to kommissioner siden 1917 er gået ind for statsovertagelse af telefonselskaberne som det endemål, der bør tilstræbes — dog uden at disse kommissioner har anført en egentlig argumentation for statsdriftens fordele — har de to kommissioner ikke selv villet eller turdet stille forslag om at tage konsekvensen af deres principielle indstilling.

Forholdene i 1919 og 1937, da de to kommissionsbetænkninger blev afgivet, var imidlertid helt forskellige fra den situation, der foreligger i dag, dels fordi man dengang havde en del flere telefonadministrationer, som måske havde noget sværere ved at samarbejde end de fire nuværende telefonadministrationer, dels fordi en del af de daværende små selskaber ikke drev deres virksomhed på fuldt betryggende måde, og endelig fordi staten ikke gennem aktiemajoriteten eller på anden måde havde fuldstændig kontrol med selskabernes drift.

I 1939, da en sådan kontrol blev etableret ved statens erhvervelse af aktiemajoriteten i Københavns Telefon Aktieselskab og Jydsk Telefon-Aktieselskab, samtidig med at telefonsynet fik til opgave i højere grad end tidligere at fremme den størst mulige ensartethed på alle områder mellem de statslige og de statskontrollerede telefonadministrationer, begyndte man at tage de første skridt henimod gennemførelsen af en enhedstelefon, og der blev givet de koncessionerede telefonselskaber tilsagn om arbejdsro i 10 år, hvor samarbejdet kunne udvikle sig.

I 1947-48, da man på ny begyndte at drøfte telefonkoncessionernes skæbne, var man allerede nået et stykke vej ad den nye samarbejdslinje, vel så langt, som man overhovedet kunne under de forvirrede forhold i landet under den tyske besæt-

telse; men da den daværende regering fandt det ønskeligt at se, hvor langt man kunne komme i retning af enhedstelefon under et forstærket samvirke mellem telefonadministrationerne, og da der på initiativ af Københavns Telefon Aktieselskab var blevet gennemført en frivillig sammenlægning af Lolland-Falsters Telefon-Aktieselskab og Bornholms Telefonselskab med Københavns Telefon Aktieselskab, blev der truffet beslutning om at lade telefonkoncessionerne løbe videre indtil 1. marts 1962, idet man dog gav telefonsynet væsentlig større kompetence end tidligere, samtidig med at man nedsatte et udvalg under telefonsynet, det såkaldte samarbejdsudvalg, hvor post- og telegrafvæsenet, der repræsenterede rigstelefonen og statens lokaltelefonområder i Sønderjylland og på Møn, skulle arbejde sammen med de tilbageværende tre koncessionerede telefonselskaber, således at man skulle stræbe henimod den størst mulige ensartethed på områder, hvor et samvirke kunne have betydning.

I 1948 var det kun yderst begrænset, hvad der inden for de koncessionerede telefonselskabers område var gennemført af automatisering af telefonen, medens post- og telegrafvæsenets lokaltelefonområde i Sønderjylland allerede var meget langt fremme med hensyn til automatisering. Automatiseringen her havde været en selvfølge og en nødvendighed, idet vi i 1920 ved genforeningen overtog et fuldstændig forældet og udslidt telefonanlæg i denne landsdel. Den koncessionsperiode, der blev indledt i 1948, skulle derfor af telefonselskaberne benyttes til at gennemføre den første vigtige etape af automatiseringen inden for de tre store lokale telefonområder: Sjælland med Lolland-Falster og Bornholm, Jylland og Fyn. Den særdeles gunstige økonomiske udvikling i den siden 1948 forløbne tid og specielt den velstandsstigning, der er blevet resultatet af den gunstige konjunkturudvikling i den sidste halvdel af 1950'erne, har imidlertid forårsaget en væsentlig større tilgang af nye telefonabonnenter end ventet, og da der samtidig har gjort sig knaphed gældende på den fornødne lånekapital på det private lånemarked i forbindelse med erhvervslivets ekspansion, har det for telefonselskaberne stort set hidtil kun været muligt at gennemføre en automatisering